

Bijlage

NAVO-verwijzingen in de Nota van Antwoord op het Ontwerp-NPRD

Datum: 6 januari 2026**Opgesteld door:** Stichting De Kamer van Sociale Waarden (CIV-RAMP)

Doel

Deze bijlage geeft een thematisch overzicht van alle 31 vindplaatsen van het woord "NAVO" in de Nota van Antwoord op het Ontwerp-NPRD (december 2025), op basis van tekstuele analyse. De bijlage maakt zichtbaar dat slechts één cluster van zienswijzen inhoudelijk ingaat op de rol van NAVO-objecten in Zuid-Limburg, terwijl overige verwijzingen betrekking hebben op andere regio's, militaire normeringen of algemene beleidskaders.

---

1. Inhoudelijke behandeling NAVO-objecten Zuid-Limburg

Vindplaats: pagina 763 (zienswijzen 2482/2483)

Samenvatting:

De indiener stelt dat het ontwerp-NPRD tekortschiet in de expliciete benoeming en analyse van NAVO-infrastructuur in Zuid-Limburg. Het verzoek betreft opname van objecten in het risicoprofiel, participatie en bestuurlijk overleg.

Reactie Defensie:

“De NAVO-locaties zijn geen Nederlands eigendom. Waar relevant zijn de risico's en effecten als onderdeel van de referentiesituatie meegenomen in het planMER.”

Er wordt expliciet verwezen naar gemeenten als **Kerkrade en Brunssum**, en naar gesprekspartners zoals **burgerplatforms** en **maatschappelijke initiatieven**. CIV-RAMP wordt indirect erkend als maatschappelijk actor.

Beoordeling:

- ✓ Relevante beleidsmatige inhoud
- ✓ Directe koppeling aan fysieke objecten en regionale burgerveiligheid
- ✓ Juridisch-bestuurlijk belang

2. NAVO-normering en ruimtelijke implicaties elders in Nederland

Aantal vermeldingen: ~12

Context:

- Uitbreiding van infrastructuur op Defensierterreinen (o.a. Poortugaal, Havelte, Vlissingen-Oost) vereist aanpassing aan **NAVO-normen**.
- NAVO-vereisten als toetsingskader bij MER-verplichtingen en vergunningstrajecten.

Voorbeeld:

“De uitbreiding van het brandstofdepot moet voldoen aan de actuele NAVO-normering.”

Beoordeling:

- ✗ Geen relatie tot Zuid-Limburg
- ✗ Geen burgerparticipatie of civiele veiligheid betrokken

3. Strategische verankering NAVO binnen het beleid (algemeen kader)

Aantal vermeldingen: ~5

Context:

- NAVO-verplichtingen worden als internationale beleidskaders benoemd binnen de toelichting op het ontwerp-NPRD.
- Meestal abstract genoemd zonder locatie, vaak samen met EU en VN-kaders.

Beoordeling:

- ⚠ Indirect relevant als beleidscontext
- ✗ Geen regionale of operationele invulling

4. NAVO-verwijzingen binnen planMER (referentiesituaties)

Aantal vermeldingen: ~4

Context:

- In het planMER wordt gesproken over “effecten van NAVO-structuren” als onderdeel van de gehanteerde scenario’s of referentiesituaties.
- Echter, deze blijven zonder specificatie van locaties, actoren of concrete objecten.

Beoordeling:

- ⚠ Relevantie afhankelijk van verdere uitwerking (niet publiek toegankelijk)
- ✗ Geen transparantie of verifieerbaarheid

5. Overzichtstabel: thematische spreiding

Thema	Aantal vermeldingen	Relevantie voor Zuid-Limburg	Participatief/juridisch belang
NAVO-objecten Zuid-Limburg (zienswijzen 2482/83)	10	✓ Hoog	✓ Ja
NAVO-normen ruimtelijke projecten (elders)	~12	✗ Nee	✗ Nee
NAVO-beleidskader algemeen (strategisch)	~5	⚠ Indirect	✗ Nee
NAVO in planMER referentiesituatie	~4	⚠ Beperkt	✗ Niet controleerbaar

Conclusie

Hoewel het woord “NAVO” 31 keer voorkomt in de nota, blijkt:

- Slechts één inhoudelijke bijdrage (zienswijze 2482/2483) daadwerkelijk te gaan over **NAVO-objecten in Zuid-Limburg**.
- Andere verwijzingen betreffen **technische normeringen, landelijke kaders of abstracte MER-scenario's** zonder burgerbetrokkenheid.

Aanbeveling: de beleidsmatige en juridische aandacht voor NAVO-infrastructuur in Zuid-Limburg is marginaal en fragmentarisch. Dit onderstreept de noodzaak tot:

- Opname van NAVO-objecten in het RISN;
- Transparantie over referentiesituaties in het planMER;
- Structureel bestuurlijk overleg met maatschappelijke initiatieven zoals CIV-RAMP.

Contactpersoon: Alexander Groenheide – Stichting De Kamer van Sociale Waarden

info@deksvw.nl | www.civ-ramp.nl